

Bendrojo ugdymo mokyklų 2020 metų įsivertinimo ir pažangos duomenų apžvalga

Edita Gailiūtė

Turinys

Įvadas

1.1. Imties charakteristika

1.2. Vertinimo modelis

1.3. Stipriosios, silpnosios ir tobulintinos sritys

Stiprieji veiklos aspektai

Silpnieji veiklos aspektai

Tobulintini veiklos aspektai

1.4. Pažangos duomenys

1.5. Internetinės įsivertinimo sistemos *IQES online Lietuva* (www.iqesonline.lt) mokinių, tėvų ir mokytojų apklausų duomenų apžvalga

1.6. Apibendrinimai, rekomendacijos

Įvadas

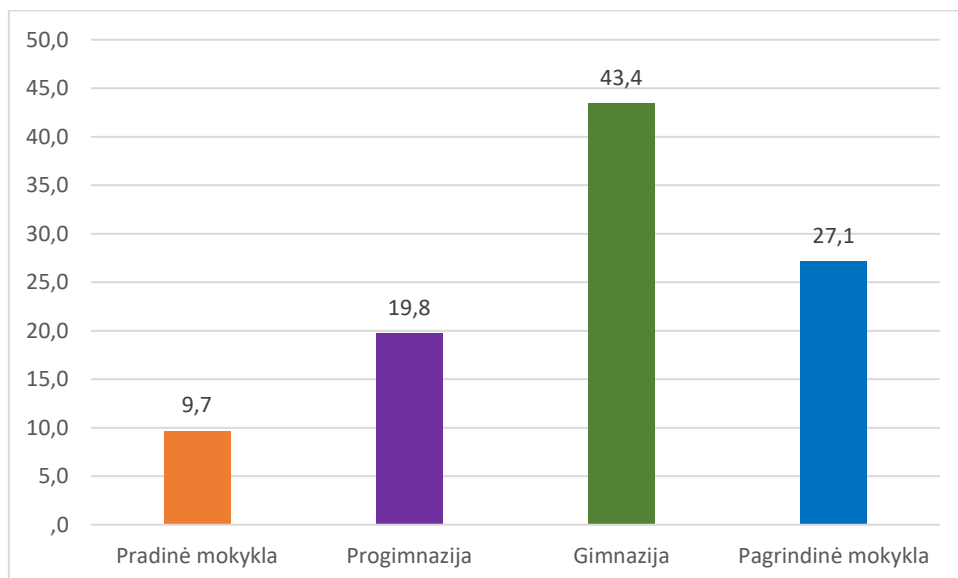
Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose (BUM) įsitvirtina veiklos kokybės įsivertinimo procesai, kurie mokyklose prasidėjo beveik prieš 20 metų. Nuo 2005 metų BUM nacionaliniam lygmeniui teikia įsivertinimo ir pažangos duomenis, ir tai rodo, kad daugumoje mokyklų šie procesai iš tiesų vyksta. Pagal gaunamus duomenis galima pastebėti bendras tendencijas: kokios yra Lietuvos BUM stipriosios, silpnosios ir pasirenkamos tobulinti pusės. BUM pažangos aprašymai yra skelbiami ŠVIS sistemoje. Šioje apžvalgoje pateikiami apibendrinti duomenys, kurie rodo bendras tendencijas, veiklos kokybės įsivertinimo rezultatus.

1.1. Imties charakteristika

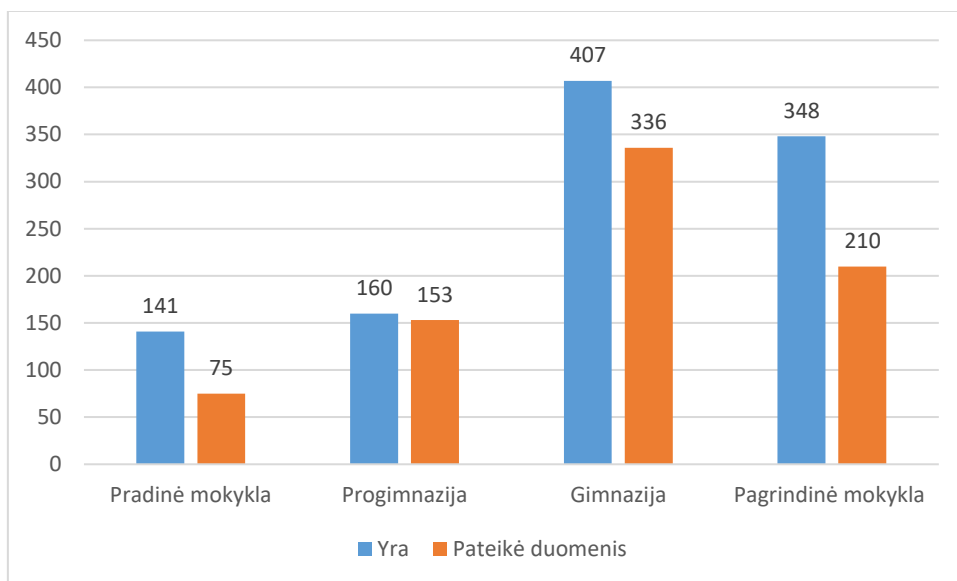
2020 m. (arba 2019–2020 m. m.) apibendrintą įsivertinimo ir pažangos informaciją pateikė 774 (remiantis Švietimo valdymo informacinės sistemos (ŠVIS) duomenimis – 73,3 %) mokyklos.

1 pav. matome mokyklų, pateikusių įsivertinimo ir pažangos duomenis, pasiskirstymą pagal tipą. Iš visų mokyklų, pateikusių 2020 kalendorinių metų arba 2019–2020 mokslo metų įsivertinimo ir pažangos duomenis, 9,7 proc. sudaro pradinės mokyklos, 19,8 proc. – progimnazijos, 43,4 proc. – gimnazijos ir 27,1 proc. – pagrindinės mokyklos. Pagal ŠVIS, 2019–2020 m. m. Lietuvoje buvo 141 pradinė mokykla, 160 progimnazijų, 407 gimnazijos, 348 pagrindinės mokyklos. Tai reiškia, kad įsivertinimo ir pažangos duomenis pateikė šiek tiek daugiau nei pusė pradinė mokyklų (53,19 proc.), dauguma progimnazijų (95,63 proc.), dauguma gimnazijų (82,56 proc.) ir beveik du trečdaliai pagrindinių mokyklų (60,34 proc.) (2 pav.).

1 pav. Įsivertinimo ir pažangos duomenis pateikusių mokyklų pasiskirstymas pagal tipą

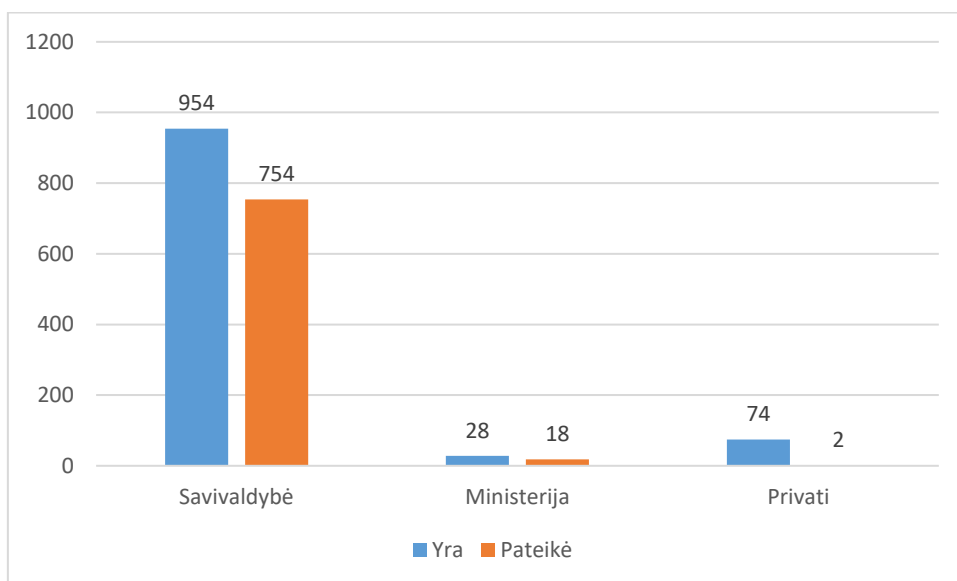

2 pav. Įsivertinimo ir pažangos duomenis pateikusių mokyklų pasiskirstymas pagal tipą

3 pav. galime matyti, kaip pasiskirsto mokyklos pagal pavaldumą. Pagal pavaldumą galimi trys variantai: mokyklos savininkas gali būti savivaldybė, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (ŠMSM) ir privatus asmenys. Savivaldybėms ir ŠMSM priklausančios mokyklos įsivertinimo ir pažangos duomenis pateikė gausiai (79 proc. savivaldybių BUM ir 64 proc. ŠMSM priklausančių BUM), tačiau iš privačių mokyklų įsivertinimo duomenis pateikė tik 2 (2,7 proc. visų privačių Lietuvos BUM).

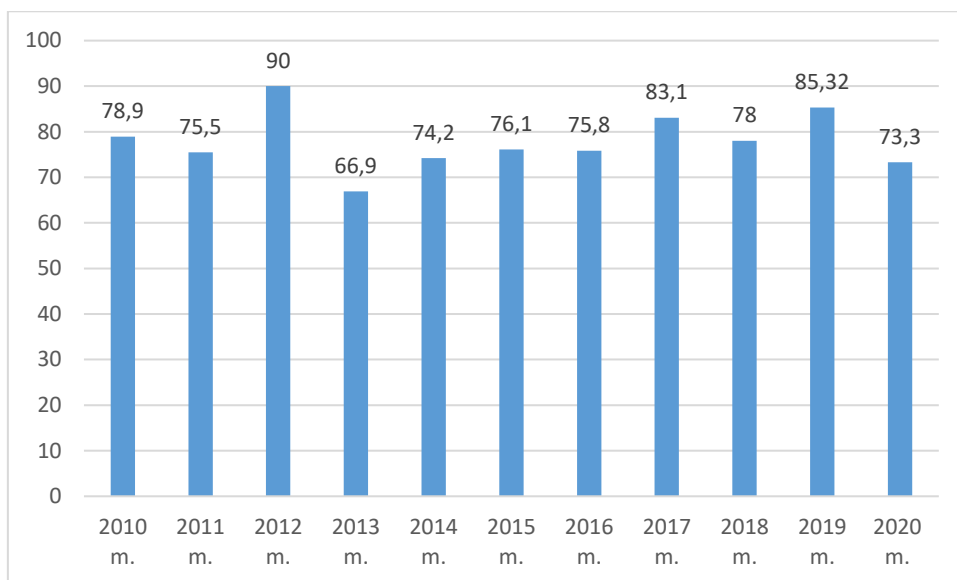
3 pav. Mokyklų savininkai 2020 m.

4 pav. galime matyti palyginimą, kiek procentų bendrojo ugdymo mokyklų pateikė įsivertinimo ir pažangos duomenis per pastarąjį dešimtmetį. Matome, kad tendencija pozityvi, visais

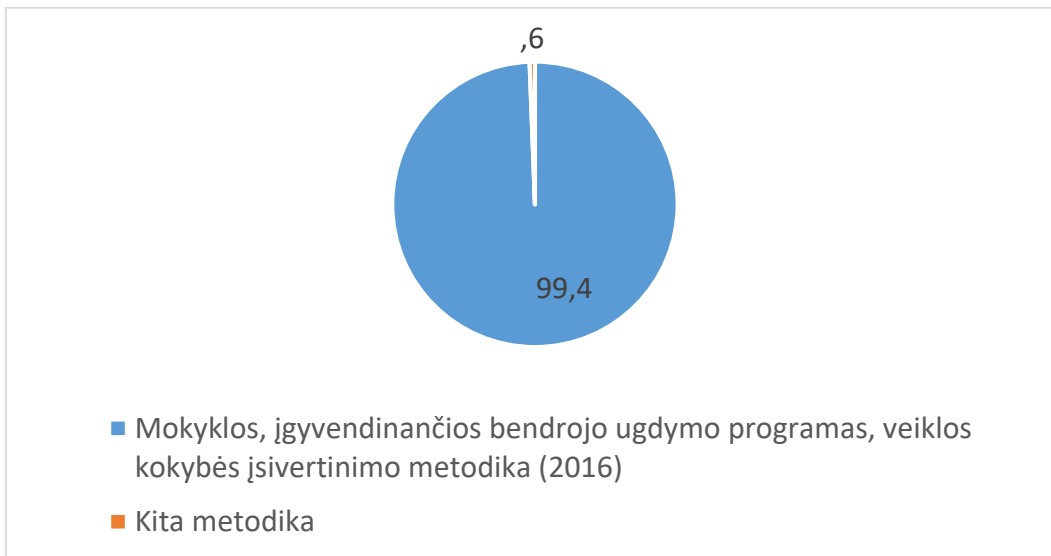
metais įsivertinimo ir pažangos duomenis pateikia didžioji dalis Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų: mažiausiai pateikta 2013 metais (66,9 proc. Lietuvos BUM), daugiausia – 2012 metais (90 proc. Lietuvos BUM).

4 pav. Palyginimas su praėjusiais metais, kiek procentų BUM pateikė įsivertinimo ir pažangos duomenis

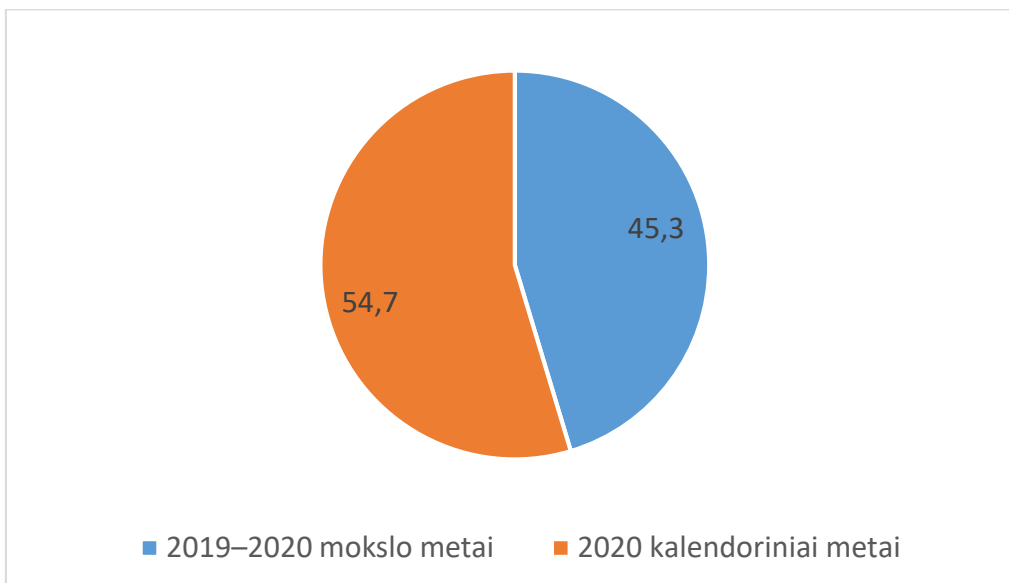

5 pav. matome, kokią metodiką taiko mokyklos, atlikdamos įsivertinimą. Beveik visos mokyklos (98,4 proc.) įsivertindamos veiklą vadovaujasi 2016 m. įsivertinimo metodika (Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodika (2016), kuri yra grįsta Geros mokyklos koncepcijos nuostatomis. Svarbu pabrėžti, kad beveik pusė mokyklų (45,3 proc.) vadybinį ciklą sieja su mokslo metais, t. y. įsivertinimo duomenis pateikia už mokslo metus, kita pusė (54,7 proc.) mokyklų – už kalendorinius metus (6 pav.). Bendras nacionalinis susitarimas dėl mokyklos veiklos planavimo ciklo dar nėra pasiektas, nors bendrieji ugdymo planai rengiami mokslo metų laikotarpiui, ugdymui skirtos lėšos planuojamos taip pat mokslo metams, tačiau vadybiniai planai mokyklose rengiami kalendoriniams metams. Tikėtina, kad šis neatitikimas nėra patogus mokyklos veiklai planuoti, įsivertinti ir tobulinti. Todėl duomenys ir rodo, kad pusė mokyklų vadybinį ciklą konvertuoja į jos veiklos specifiką labiau atitinkantį – mokslo metus.

5 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų 2020 m. (2019–2020 m. m.) taikyta veiklos kokybės įsivertinimo metodika (N = 774; proc.)

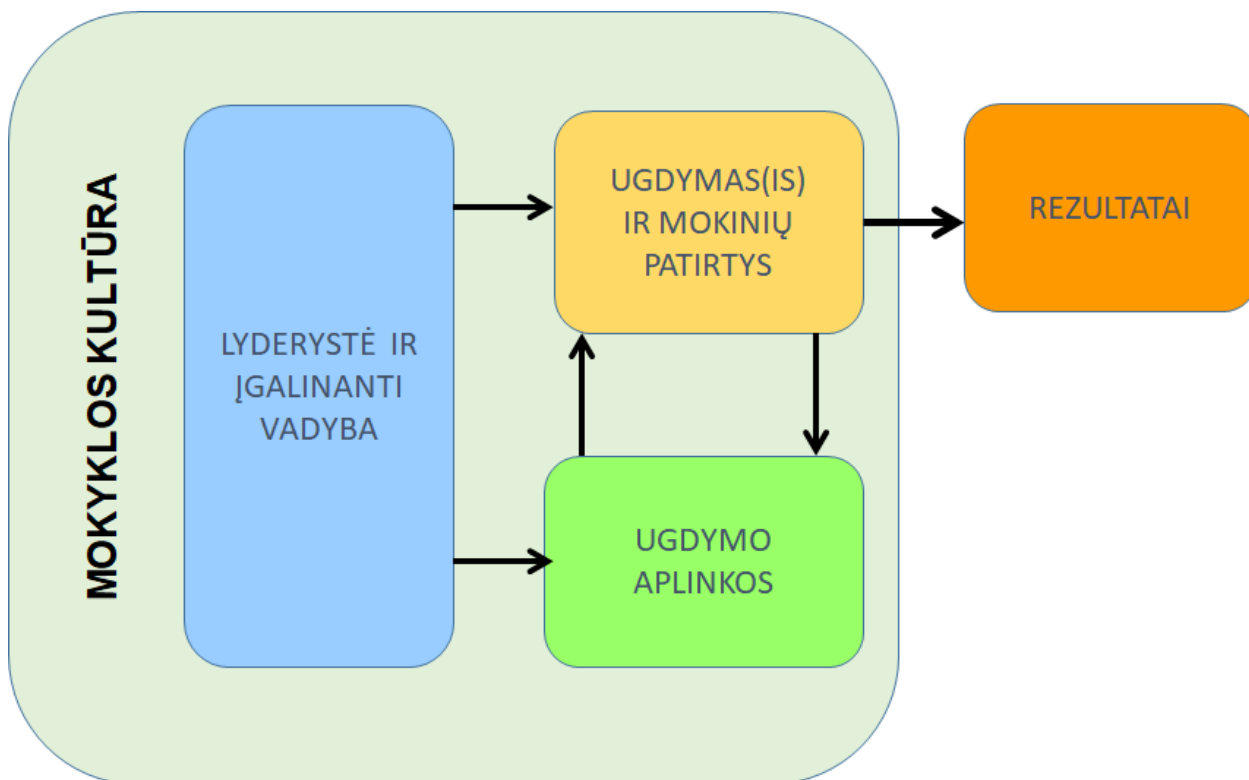
6 pav. Laikotarpis, kurį taikant atliekamas įsivertinimas (N = 774; proc.)

1.2. Vertinimo modelis

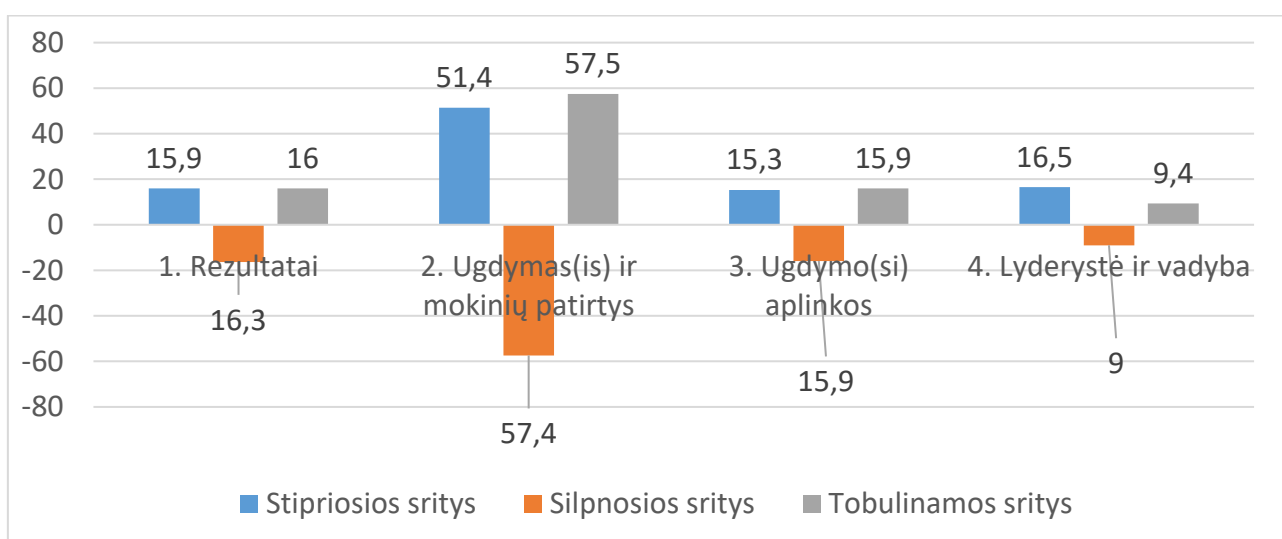
Įsivertinimo modelį (7 pav.) sudaro keturios vertinimo sritys, susijusios priežastiniais ryšiais: „Rezultatai“, „Ugdymas(is) ir mokinių patirtys“, „Ugdymo aplinkos“, „Lyderystė ir įgalinanti vadyba“. Kaip matome šioje scheme, „Lyderystė ir vadyba“ lemia „Ugdymosi ir mokinių patirčių“ ir „Ugdymosi aplinkų“ kokybę. Rezultatų kokybę lemia kokybiški procesai. Rezultatai yra kitų vertinimo sričių padarinys.

7 pav. Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodikos (2016) 2 priedas

1.3. Stipriosios, silpnosios ir tobulintinos sritys

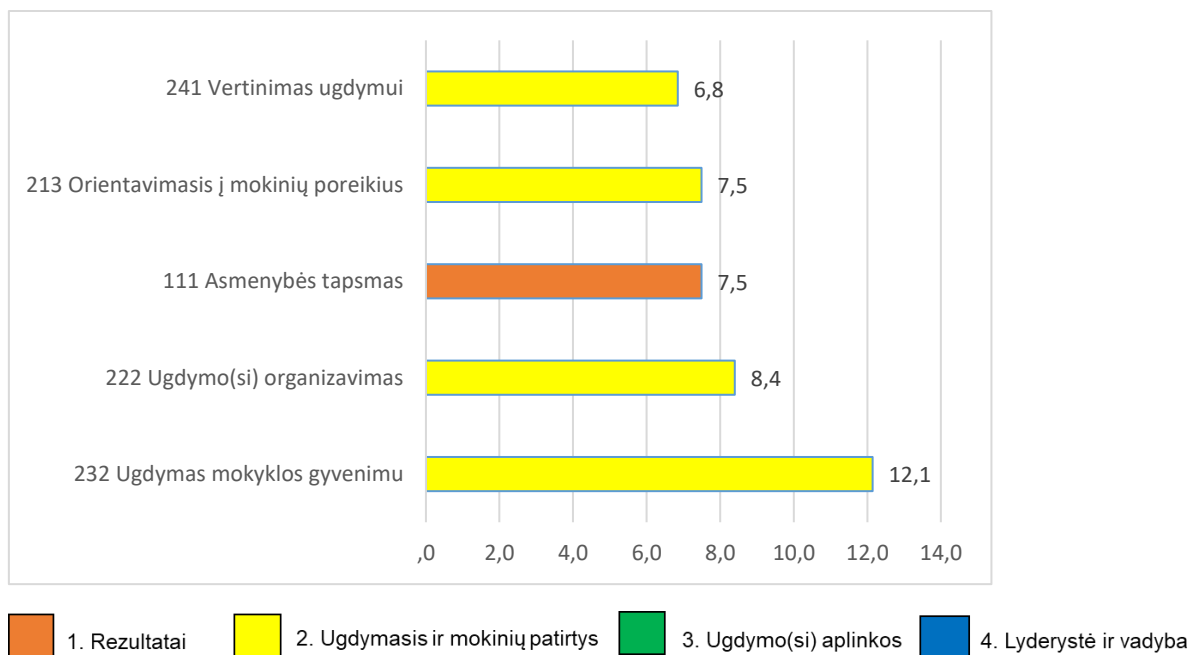
8 pav. 2020 m. įsivertinimo **stipriosios, tobulinamos ir silpnosios** sritys (proc.)

8 pav. matome, kad daugiausia dėmesio sulaukia „Ugdymosi ir mokinių patirčių“ sritis. 51,4 proc. mokyklų nurodo, kad tai yra jų stiprioji pusė, 57,4 proc. – kad silpnoji, ir 57,5 proc. nurodė, kad tai yra jų tobulintina sritis. Toliau daugiausia dėmesio sulaukia „Rezultatų“ ir „Ugdymosi aplinkų“ sritys ir galiausiai – „Lyderystės ir vadybos“ sritis. 15,9 proc. BUM nurodė, kad „Rezultatų“

sritis yra jų stiprusis, 16,3 proc. – silpnasis ir 16 proc. – tobulintinas veiklos aspektas. Dėl „Ugdymo(si) aplinkų“ 15,3 proc. BUM nurodė, kad tai yra jų stiprusis, 15,9 proc. BUM – kad silpnasis ir 15,9 proc. – kad tai yra tobulintinas jų veiklos aspektas. Dėl „Lyderystės ir vadybos“ srities 16,5 proc. BUM nurodė, kad tai yra jų stiprusis, 9 proc. – kad silpnasis ir 9,4 proc. – kad tai yra tobulintinas jų veiklos aspektas.

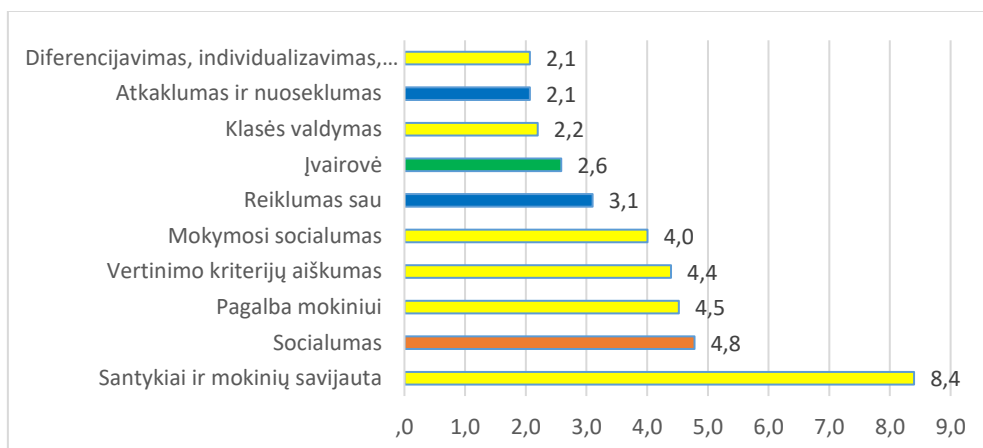
9 pav. Per įsivertinimą nustatyti **stiprieji** veiklos aspektai (proc.), dažniausių rodiklių penketukas

9 pav. matome, kokie yra per įsivertinimą nurodyti stiprieji veiklos aspektai pagal rodiklius. 12,1 proc. BUM nurodė „Ugdymą mokyklos gyvenimu“, 8,4 proc. – „Ugdymo(si) organizavimą“, 7,5 proc. – „Asmenybės tapsmą“, 7,5 proc. – „Orientavimąsi į mokinių poreikius“, 6,8 proc. – „Vertinimą ugdymui“.

2019 ir 2020 metais panašu tai, kad abejais šiais metais nurodyti dviejų sričių rodikliai – „Rezultatų“ bei „Ugdymosi ir mokinių patirčių“. Taip pat abejais metais nurodyti šie rodikliai: „Ugdymas mokyklos gyvenimu“, „Ugdymosi organizavimas“, „Asmenybės tapsmas“. 2019 ir 2020 metų įsivertinimai skiriasi tuo, kad 2020 metais tarp dažniausiųjų atsiranda „Orientavimasis į mokinių poreikius“, „Vertinimas ugdymui“.

10 pav. Per įsivertinimą nustatyti **stiprieji** veiklos aspektai pagal raktinį žodį (proc.)

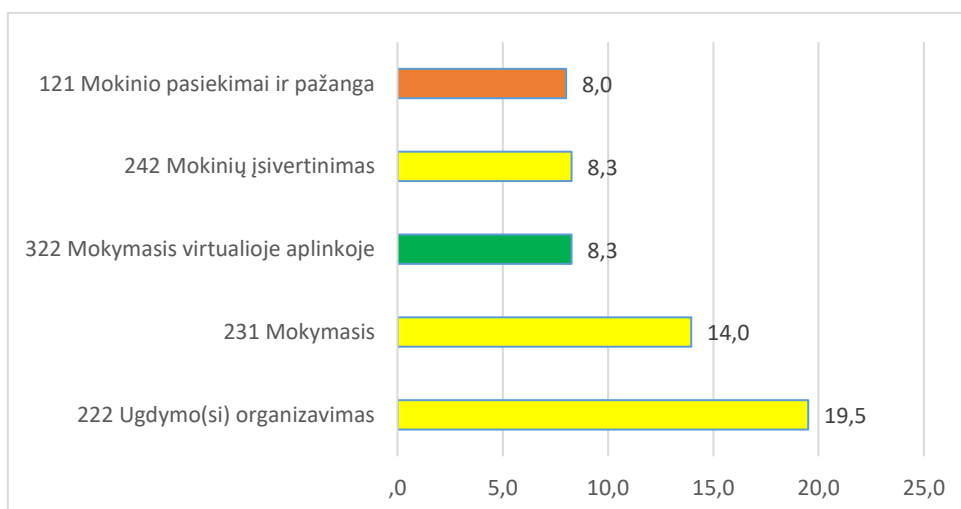

10 pav. matome, kokius raktinius žodžius dažniausiai nurodė BUM, kaip savo stipriuosius veiklos aspektus. Matome, kad raktiniai žodžiai yra iš visų 4 sričių. 8,4 proc. BUM nurodė „Santykius ir mokinių savijautą“, 4,8 proc. – „Socialumą“, 4,5 proc. – „Pagalbą mokiniui“, 4,4 proc. – „Vertinimo kriterijų aiškumą“, 4 proc. – „Mokymosi socialumą“.

2019 ir 2020 metais panašu tai, kad abejais metais nurodyti raktiniai žodžiai yra iš visų 4 sričių. Abejais metais raktiniai žodžiai „Santykiai ir mokinių savijauta“ – pirmoje vietoje. Abejais metais nurodyti šie raktiniai žodžiai: „Pagalba mokiniui“, „Socialumas“, „Mokymosi socialumas“, „Atkaklumas ir nuoseklumas“. 2019 ir 2020 metų įsivertinimo rezultatai skiriasi tuo, kad 2020 metais tarp dažniausių atsiranda „Vertinimo kriterijų aiškumas“, „Reiklumas sau“, „Įvairovė“ (įranga ir priemonės rodiklis), „Klasės valdymas“, „Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas“ (10 pav.).

Galima pastebėti tai, kad dalis mokyklų (2,1 proc.) „Diferencijavimą, individualizavimą, suasmeninimą“ jau nurodo kaip stiprybę, tačiau nemažai BUM tai nurodo kaip savo silpnąją vietą (silpnasis raktinis žodis).

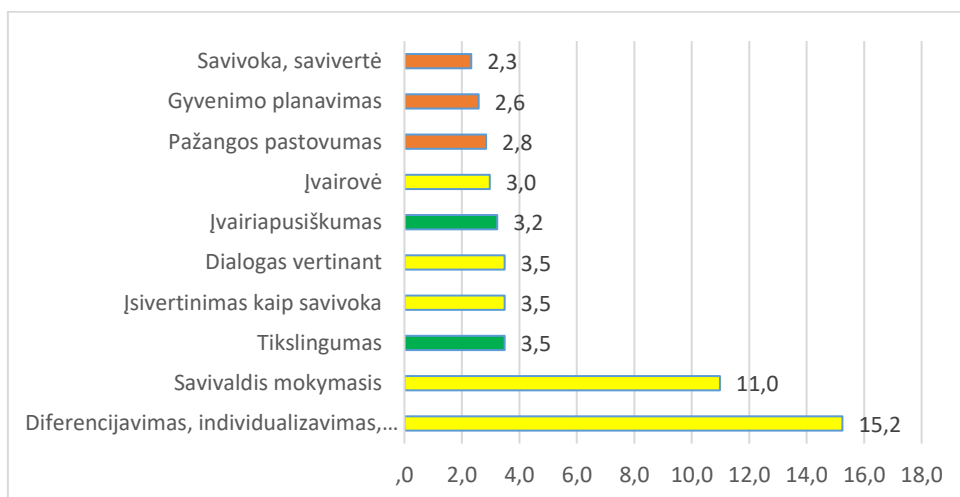
11 pav. Per įsivertinimą nustatyti **silpnieji** veiklos aspektai (proc.)

11 pav. matome, kokius rodiklius BUM nurodė kaip savo silpnuosius veiklos aspektus. 19,5 proc. BUM nurodė „Ugdymo(si) organizavimą“, 14 proc. – „Mokymąsi“, 8,3 proc. – „Mokymąsi virtualioje aplinkoje“, 8,3 proc. – „Mokinių įsivertinimą“, 8 proc. – „Mokinio pasiekimus ir pažangą“.

2019 ir 2020 metais panašu tai, kad abejais metais rodiklis „Ugdymosi organizavimas“ yra pirmoje vietoje. Taip pat abejais metais nurodyti šie rodikliai: „Mokinių įsivertinimas“ ir „Mokinio pasiekimai ir pažanga“. 2019 ir 2020 metų įsivertinimai skiriasi tuo, kad be „Rezultatų“ ir „Ugdymo(si) ir mokinių patirčių“ sričių tarp silpnųjų aspektų atsiranda rodiklis iš „Ugdymosi aplinkų“ srities – „Mokymasis virtualioje aplinkoje“ – kaip silpną jį nurodo 8,3 proc. BUM. Galima daryti prielaidą, kad šis rodiklis gali būti susijęs su šių dienų aktualijomis ir persikėlusiu mokyklos gyvenimu į virtualias erdves. Be to, 2020 metais tarp dažniausių atsiranda „Mokymasis“ (11 pav.).

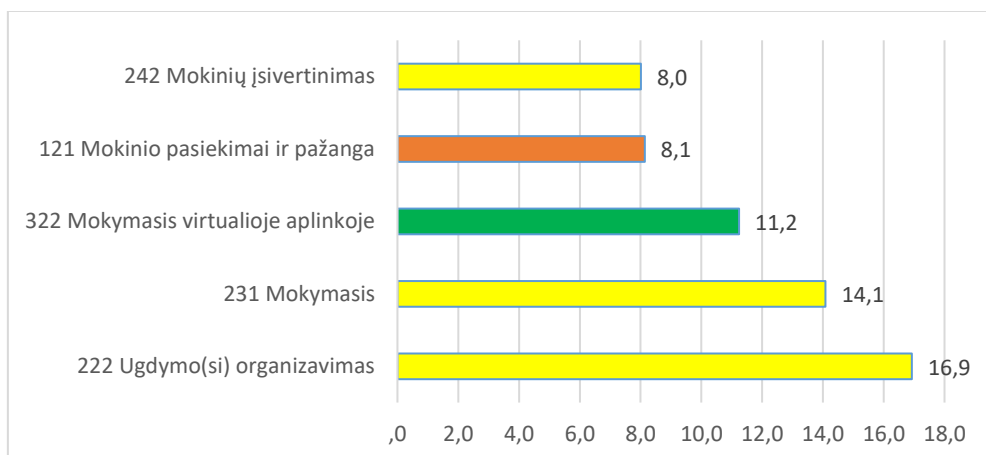
12 pav. Per įsivertinimą nustatyti **silpnieji** veiklos aspektai pagal raktinį žodį (proc.)

12 pav. matome, kokius silpnuosius veiklos aspektus pagal raktinius žodžius dažniausiai įvardijo BUM. 15,2 proc. jų nurodė „Diferencijavimą, individualizavimą, suasmeninimą“, 11 proc. – „Savivaldį mokymąsi“, po 3,5 proc. – „Tikslingumą“, „Įsivertinimą kaip savivoką“ ir „Dialogą vertinant“.

2019 ir 2020 metais panašu tai, kad abejais metais pirmoje vietoje yra „Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas“, antroje – „Savivaldis mokymasis“. Abejais metais nurodyti šie raktiniai žodžiai: „Įsivertinimas kaip savivoka“, „Dialogas vertinant“, „Pažangos pastovumas“, „Gyvenimo planavimas“. 2019 ir 2020 metų įsivertinimo rezultatai skiriasi tuo, kad 2020 metais nurodyti net du (tai yra abu) rodiklio „Mokymasis virtualioje aplinkoje“ raktiniai žodžiai: „Tikslingumas“ ir „Įvairiapusiškumas“. Be to, 2020 metais tarp dažniausių atsiranda „Įvairovė“ („Ugdymo(si) organizavimo“ rodiklis), „Savivoka, savivertė“ (12 pav.).

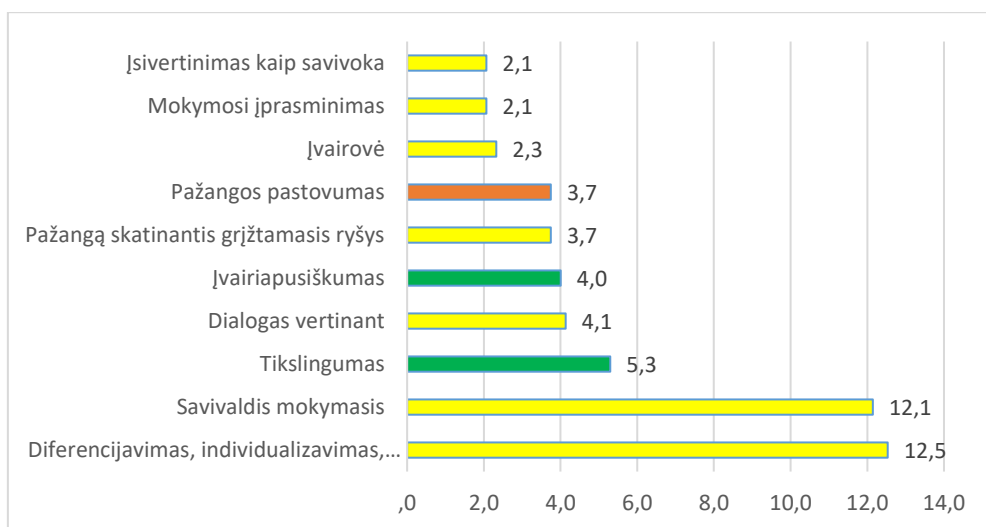
13 pav. Per įsivertinimą nustatyti dažniausi **tobulintini** veiklos aspektai (proc.)

13 pav. matome, kokius tobulintinus veiklos aspektus pagal raktinius žodžius dažniausiai nurodė BUM: 16,9 proc. jų nurodė „Ugdymo(si) organizavimą“, 14,1 proc. – „Mokymąsi“, 11,2 proc. – „Mokymąsi virtualioje aplinkoje“, 8,1 proc. – „Mokinio pasiekimus ir pažangą“, 8 proc. – „Mokinių įsivertinimą“.

2019 ir 2020 metais panašu tai, kad abejais metais „Ugdymo(si) organizavimas“ ir „Mokymasis“ atsidūrė pirmose dviejose vietose. Taip pat abejais metais nurodyti šie rodikliai: „Mokinių įsivertinimas“ bei „Mokinio pasiekimai ir pažanga“. 2019 ir 2020 metų įsivertinimo rezultatai skiriasi tuo, kad 2020 metais tarp dažniausiųjų atsiranda rodiklis iš „Ugdymo(si) aplinkų“ srities – „Mokymasis virtualioje aplinkoje“ (11,2 proc. tai nurodo kaip tobulintiną rodiklį) (13 pav.). Taip pat, ko gero, galime daryti prielaidą, kad tai yra tiesiogiai susiję su mokymo(si) persikėlimu į virtualias aplinkas ir poreikiu tobulinti šį vyksmą, procesą.

14 pav. Per įsivertinimą nustatyti **tobulintini** veiklos aspektai pagal raktinį žodį (proc.)

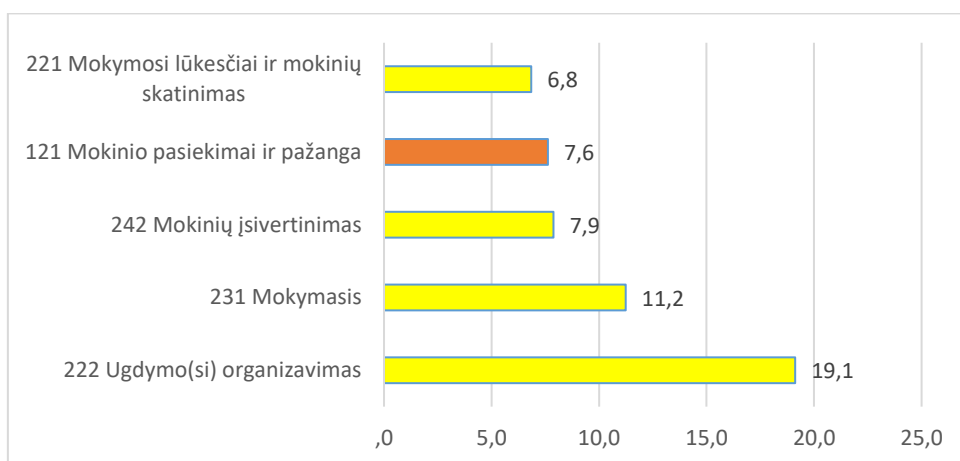

14 pav. matome, kokius raktinius žodžius dažniausiai nurodė BUM kaip tobulintinus veiklos aspektus. 12,5 proc. BUM nurodė „Diferencijavimą, individualizavimą, suasmeninimą“, 12,1 proc. – „Savivaldį mokymąsi“, 5,3 proc. – „Tikslingumą“, 4,1 proc. – „Dialogą vertinant“, 4 proc. – „Įvairiapusiškumą“.

2019 ir 2020 metais panašu tai, kad abejais metais „Diferencijavimas, individualizavimas ir suasmeninimas“ bei „Savivaldis mokymasis“ atsidūrė pirmose dviejose vietose. Abejais metais nurodyti šie raktiniai žodžiai: „Dialogas vertinant“, „Pažangos pastovumas“, „Įvairovė“, „Mokymo(si) įprasminimas“, „Įsivertinimas kaip savivoka“. 2019 ir 2020 metų įsivertinimo rezultatai skiriasi tuo, kad 2020 metais tarp dažniausių atsiranda raktiniai žodžiai iš „Ugdymo(si) aplinkų“ srities – „Tikslingumas“ ir „Įvairiapusiškumas“ (rodiklis „Mokymasis virtualioje aplinkoje“), o anksčiau to nebuvo; taip pat 2020 metais atsiranda raktinis žodis „Pažangą skatinantis grįžtamasis ryšys“. Be to, „Diferencijavimas, individualizavimas ir suasmeninimas“ bei „Savivaldis mokymasis“ yra ir dažniausiai nurodomi silpnieji aspektai, ir dažniausiai pasirenkami tobulintini aspektai. „Įvairiapusiškumas“ ir „Tikslingumas“ taip pat buvo dažniausiai nurodomų silpnųjų pusių raktinių žodžių sąrašė (14 pav.).

1.4. Pažangos duomenys

15 pav. Pažangos rodiklis (proc.)

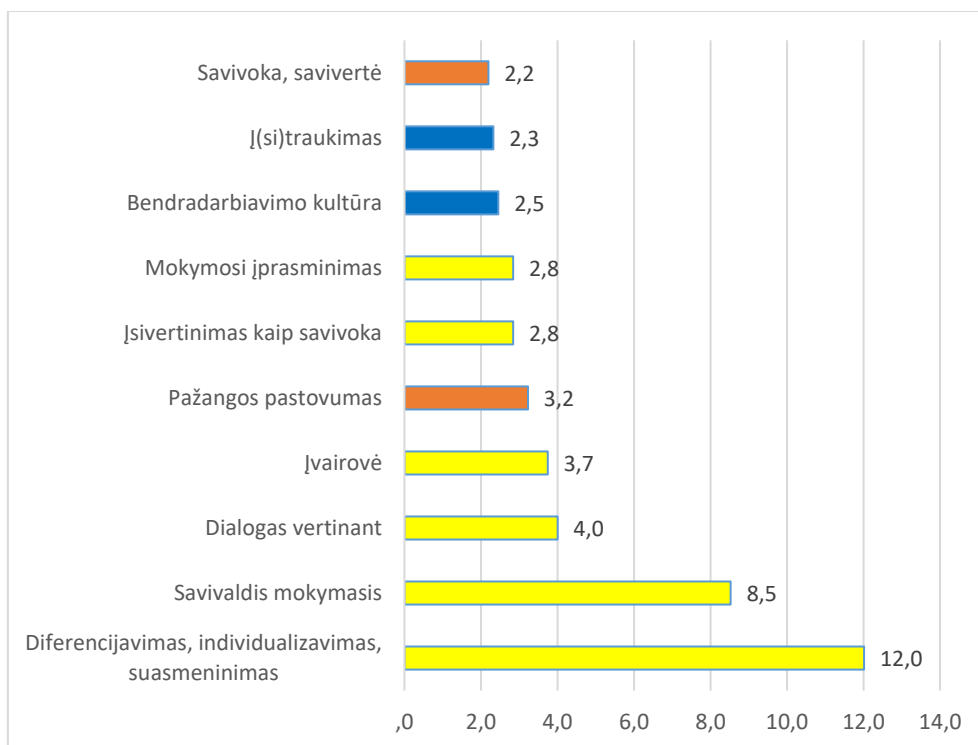

15 pav. galime pamatyti, kokius rodiklius dažniausiai nurodė BUM prie savo pažangos aprašymų, kur teigė padariusios pažangą. 19,1 proc. nurodė „Ugdymo(si) organizavimą“, 11,2 proc. – „Mokymąsi“, 7,9 proc. – „Mokinių įsivertinimą“, 7,6 proc. – „Mokinių pasiekimus ir pažangą“ iš „Rezultatų srities“, 6,8 proc. – „Mokymosi lūkesčius ir mokinių skatinimą“.

2019 ir 2020 metais panašu tai, kad abejais metais „Ugdymo(si) organizavimas“ buvo pirmoje vietoje. Abejais metais nurodyti šie rodikliai: „Mokymasis“, „Mokinių įsivertinimas“, „Mokinio pasiekimai ir pažanga“.

2019 ir 2020 metų įsivertinimo rezultatai skiriasi tuo, kad 2020 metais tarp dažniausių atsiranda „Mokymosi lūkesčiai ir jų skatinimas“. Raktinis žodis „Mokymasis“ iš 3 vietos, buvusios 2019 m., 2020 m. pereina į 2 vietą. „Mokinių įsivertinimas“ 2020 metais pakilo aukščiau, o „Mokinio pasiekimai ir pažanga“ atsidūrė žemiau (12,2 proc. 2019 metais ir 7,6 proc. 2020 metais) (15 pav.).

16 pav. Pažangos raktinis žodis (proc.)

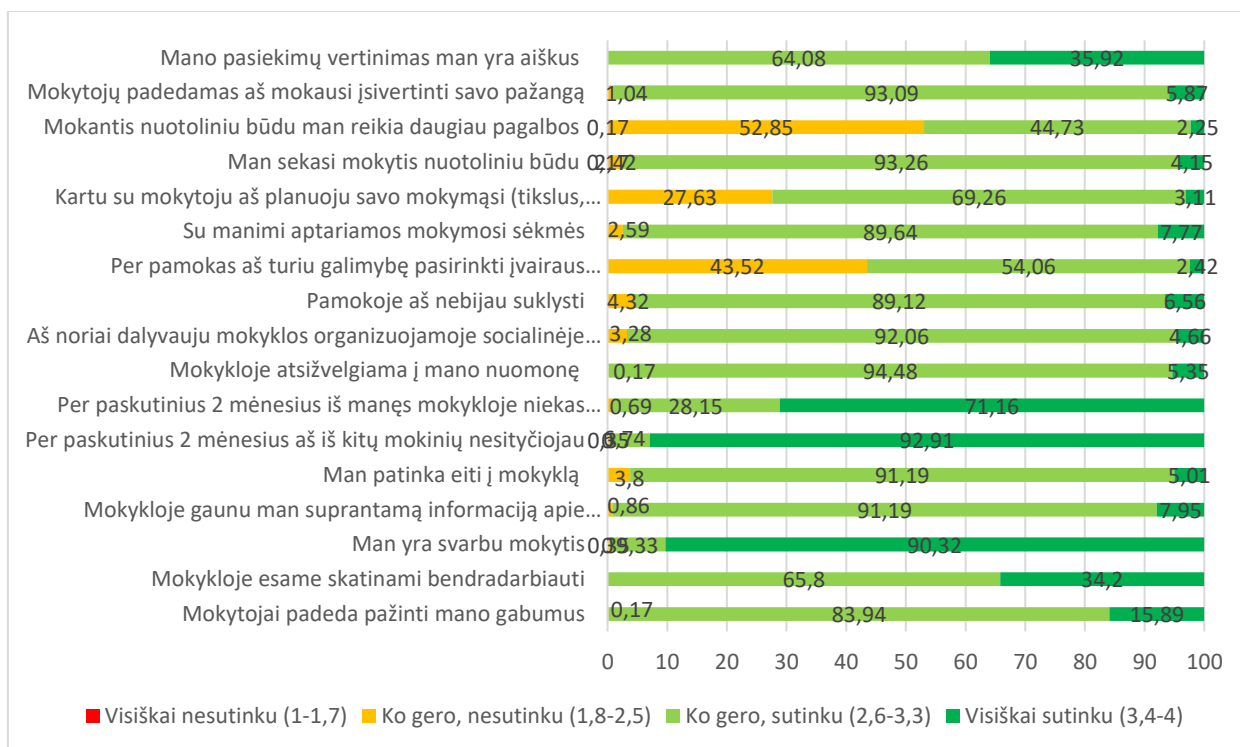

16 pav. galime pamatyti, kur mokyklos teigė padariusios pažangą pagal raktinius žodžius. Dažniausiai minimi „Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas“ (12 proc.), „Savivaldis mokymasis“ (8,5 proc.), „Dialogas vertinant“ (4 proc.), „Įvairovė“ (3,7 proc.), „Pažangos pastovumas“ (3,2 proc.).

2019 ir 2020 metais panašu tai, kad abejais metais „Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas“ bei „Savivaldis mokymasis“ atsidūrė pirmose dviejose vietose. Abejais metais nurodyti šie rodikliai: „Dialogas vertinant“, „Įvairovė“, „Pažangos pastovumas“. 2019 ir 2020 metų įsivertinimo rezultatai skiriasi tuo, kad „Pažangos pastovumas“ 2020 metais gavo mažiau procentų nei 2019 metais; 2020 metais tarp dažniausių atsiranda „Įsivertinimas kaip savivoka“, „Mokymosi įprasminimas“; 2020 metais nurodyti net du rodikliai iš „Lyderystės ir vadybos“ srities: „Bendradarbiavimo kultūra“ ir „Į(si)traukimas“; 2020 metais atsiranda „Savivoka, savivertė“ iš „Rezultatų“ srities (16 pav.).

1.5. Internetinės įsivertinimo sistemos *IQES online Lietuva* (www.iqesonline.lt) mokinių, tėvų ir mokytojų apklausų duomenų apžvalga

17 pav. Mokinių apklausos rezultatai (N = 579 mokyklos, 85 389 mokiniai; proc.)

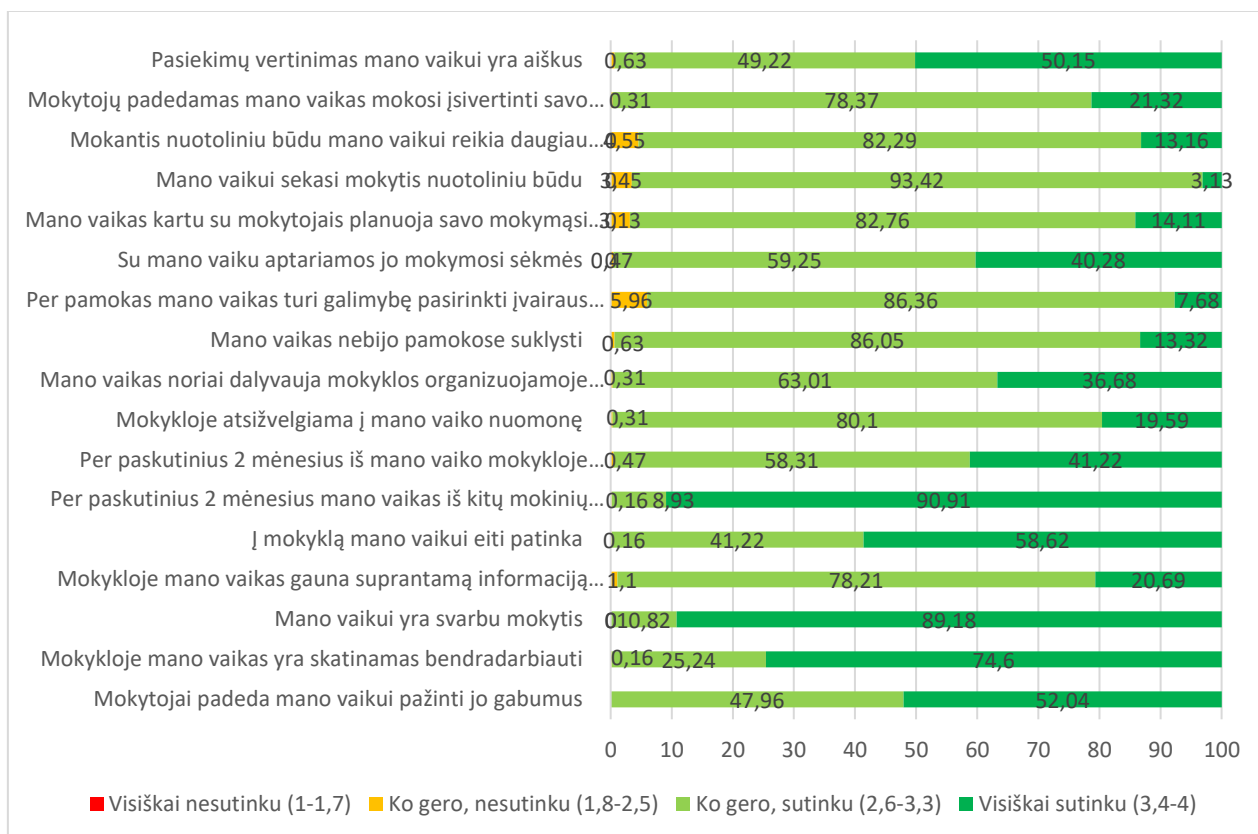

Mokinių apklausos rezultatuose (17 pav.) matome kelias problemines vietas. „Kartu su mokytoju aš planuoju savo mokymąsi (tikslus, žingsnius jiems pasiekti)“ – 27,63 proc. mokinių, ko gero, nesutinka su šiuo teiginiu. „Per pamokas aš turiu galimybę pasirinkti įvairaus sudėtingumo užduotis“ – 43,52 proc. mokinių, ko gero, nesutinka su šiuo teiginiu. „Pamokoje aš nebijau suklysti“ – 4,32 proc. mokinių, ko gero, nesutinka su šiuo teiginiu. „Mokantis nuotoliniu būdu man reikia daugiau pagalbos“ – 44,73 proc. mokinių, ko gero, sutinka, o 2,25 proc. – visiškai sutinka su šiuo teiginiu.

Galime pastebėti labai pozityvų dalyką – „Per paskutinius du mėnesius iš manęs mokykloje niekas nesityčiojo“ – 71,16 proc. mokinių visiškai sutinka su šiuo teiginiu, „Per paskutinius du mėnesius aš iš kitų mokinių nesityčiojau“ – 92,91 proc. mokinių visiškai sutinka su šiuo teiginiu.

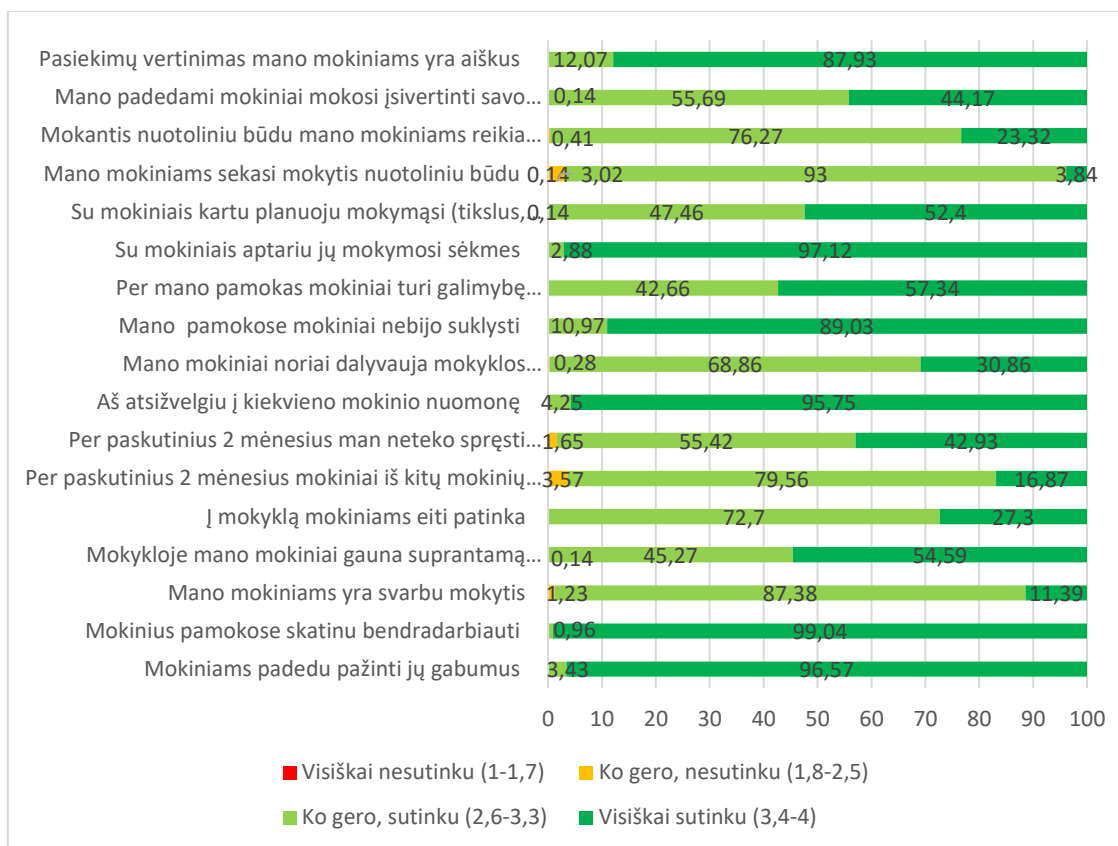
Taip pat mokiniai labai pozityviai sureagavo į teiginį „Man yra svarbu mokytis“: 90,32 proc. mokinių visiškai sutinka su šiuo teiginiu.

18 pav. Tėvų apklausos rezultatai (N = 638 mokyklos, 79 250 tėvų; proc.)

Tėvų apklausoje (18 pav.) galime matyti kelias problemines vietas. „Mano vaikas kartu su mokytojais planuoja savo mokymąsi (tikslus, žingsnius jiems pasiekti)“ – 3,13 proc. tėvų, ko gero, nesutinka su šiuo teiginiu. „Per pamokas mano vaikas turi galimybę pasirinkti įvairaus sudėtingumo užduotis“ – 5,96 proc. tėvų, ko gero, nesutinka su šiuo teiginiu. „Mokantis nuotoliniu būdu mano vaikui reikia daugiau pagalbos“ – 82,29 proc. tėvų, ko gero, sutinka, o 13,16 proc. – visiškai sutinka su šiuo teiginiu.

19 pav. Mokytojų apklausos rezultatai (N = 729 mokyklos, 21 513 mokytojų; proc.)

Mokytojų apklausoje matome šias problemines vietas (19 pav.): „Per paskutinius 2 mėnesius mokiniai iš kitų mokinių nesityčiojo“ – 3,57 proc. mokytojų, ko gero, nesutinka su šiuo teiginiu. „Mokantis nuotoliniu būdu mano mokiniams reikia daugiau pagalbos“ – 76,27 proc. mokytojų, ko gero, sutinka ir 23,32 proc. – visiškai sutinka su šiuo teiginiu. Galima daryti išvadą, kad dauguma tėvų ir mokytojų mato problemų dėl vaikų mokymosi nuotoliniu būdu – vaikams reikia daugiau pagalbos. Pačių vaikų akimis, situacija yra geresnė, nei mano mokytojai ir tėvai.

Taip pat iš grafikų matyti, kad mokytojai daug ką vertina pozityviau nei tėvai ir mokiniai; mokytojai praktiškai nepateikė atsakymų „Ko gero, nesutinku“. Keletas pavyzdžių:

- „Mokinius pamokose skatinu bendradarbiauti“: 99,04 proc. mokytojų visiškai sutinka, o 65,8 proc. mokinių, ko gero, sutinka su šiuo teiginiu, 34,2 proc. mokinių visiškai sutinka su teiginiu „Mokykloje esame skatinami bendradarbiauti“.
- „Mokiniams padedu pažinti jų gabumus“: 96,57 proc. mokytojų visiškai sutinka, didžioji dauguma, tai yra 83,94 proc. mokinių, ko gero, sutinka, o 15,89 proc. – visiškai sutinka su teiginiu.
- „Aš atsižvelgiu į kiekvieno mokinio nuomonę“: 95,75 proc. mokytojų visiškai sutinka, o 94,48 proc. mokinių, ko gero, sutinka su analogišku teiginiu „Mokykloje atsižvelgiama į mano nuomonę“.
- „Su mokiniais aptariu jų mokymosi sėkmes“: 97,12 proc. mokytojų visiškai sutinka, o 89,64 proc. mokinių, ko gero, sutinka su teiginiu „Su manimi aptariamos mano mokymosi sėkmės“.

1.6. Apibendrinimai, rekomendacijos

- 2020 metais tarp **silpnųjų ir tobulintinių** aspektų atsiranda abu rodiklio „Mokymasis virtualioje aplinkoje“ raktiniai žodžiai „Tikslingumas“ ir „Įvairiapusiškumas“. Galime daryti prielaidą, kad tai susiję su COVID-19 situacija – mokymui(si) persikėlus į virtualias aplinkas, šie aspektai tapo daug aktualesni.
- „Pažangos“ srityje 2020 metais atsiranda **du raktiniai žodžiai iš „Lyderystės ir vadybos“ srities** – „Bendradarbiavimo kultūra“ ir „Į(si)traukimas“. Galima daryti prielaidą, kad „Vadybos“ sritis BUM yra svarbi, aktuali.
- *IQES online Lietuva* internetinėse apklausoje, skirtose mokiniams, tėvams ir mokytojams, pastebima ryški tendencija, kad **vaikams reikia daugiau pagalbos mokantis nuotoliniu būdu**. Iš to kyla rekomendacija BUM ir savivaldybių švietimo padaliniais ir švietimo pagalbos institucijoms atkreipti dėmesį į situaciją ir savo savivaldybėje ieškoti daugiau informacijos apie mokinių poreikius mokantis nuotoliniu būdu ir, išsiaiškinus poreikius, mokiniams suteikti reikiamą pagalbą.